

แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา
จังหวัดตรัง (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

คำนำ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เพื่อให้องค์กรคณะสงฆ์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล ช่วยยกระดับการบริหารจัดการทั้งด้านงบประมาณ ด้านระบบการพัฒนาศาสนบุคคลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยในการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรให้ทันสมัย

คณะสงฆ์จังหวัดตรัง จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จังหวัดตรัง (๒๕๖๑-๒๕๖๔) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา ตามพันธกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสภาพการณ์ในปัจจุบัน

คณะทำงานการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงเป็นประโยชน์ในการวางแผน และกำหนดแนวทางการพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาของจังหวัดตรังให้มีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป

คณะสงฆ์จังหวัดตรัง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
- ความเป็นมา.....	๑
- ภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์.....	๒
บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดตรัง.....	๖
- ข้อมูลทั่วไปจังหวัดตรัง.....	๖
- ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง.....	๑๘
บทที่ ๓ แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา จังหวัดตรัง ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔.....	๑๙
- วิสัยทัศน์.....	๑๙
- พันธกิจ.....	๑๙
- ค่านิยม.....	๑๙
- แผนที่ยุทธศาสตร์.....	๒๐
- ประเด็นยุทธศาสตร์.....	๒๐
- แผนปฏิบัติการการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาปี ๒๕๖๑.....	๒๓

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

จากกระแสสังคมปัจจุบันที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปขึ้นในทุกองค์กร ไม่เว้นแม้กระทั่งวงการพระพุทธศาสนา และจากสาเหตุของปัญหาการนำพระพุทธศาสนาใช้ในชีวิตประจำวันอาจจะมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่สมควร และปัญหาจากองค์กรศาสนา โดยเฉพาะพระภิกษุ สามเณร ซึ่งได้รับการยกย่องนับถือว่า “เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ” บางรูป ได้ประพฤติไม่เหมาะสม ไม่เป็นบ่อเกิดแห่งศรัทธา มีการดัดแปลงหลักธรรมคำสอนผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง

ด้วยเหตุนี้ สภาปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้เสนอให้มีการปฏิรูปองค์กรพระพุทธศาสนาใน ๔ ประเด็นหลักคือ

๑) เรื่องทรัพย์สินของวัดและพระสงฆ์ เนื่องจากเห็นว่า มีพระสงฆ์บางรูปแสดงคาวจรย ใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อ ทำให้เห็นว่าเป็นผู้สะสมมากกว่าเสียสละ และทรัพย์สินของวัดไม่มีการแสดงบัญชีทรัพย์สินให้พุทธศาสนิกชนได้รับรู้ถึงที่มาที่ไปของเงินบริจาค ไม่มีการตรวจสอบความโปร่งใส

๒) เรื่องปัญหาของพระสงฆ์ที่ไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยนำมาซึ่งความเสื่อมศรัทธา เนื่องจากเห็นว่า มีพระสงฆ์บางรูปที่ประพฤตินอกกรอบนอกทาง ประพฤติไม่เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะไม่มีความรู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน สั่งสอนประชาชนตามความเข้าใจของตัวเองที่คิดว่าถูกต้อง หรือสอนตามแบบอย่างโบราณาจารย์ที่เคยสั่งสอนกันมาจากอดีต

๓) เรื่องการทำพระธรรมวินัยให้วิปริตและการประพฤติวิปริตจากพระธรรมวินัย เนื่องจากมีพระภิกษุบางรูปที่มีความรู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาพอสมควรแต่ดัดแปลงหลักธรรมคำสอนนั้นให้เอื้อประโยชน์แก่ตนเอง สร้างความเข้าใจผิดแก่พุทธศาสนิกชนผู้เคารพนับถือและปฏิบัติตามจนเข้าใจว่านั่นคือพระพุทธศาสนาที่แท้จริง

๔) เรื่องฝ่ายอาณาจักรที่จะต้องเข้าไปสนับสนุนปกป้องคุ้มครองกิจการพระพุทธศาสนา เพราะเห็นว่า องค์กรทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ไม่สามารถที่จะบริหารจัดการกิจการพระพุทธศาสนาให้เรียบร้อยดังงามได้ องค์กรทางพระพุทธศาสนาขาดความทันสมัย แก้ไขปัญหาได้ไม่ทัน่วงที่

สภาปฏิรูปแห่งชาติ จึงนำข้อเสนอให้คณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ คณะรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีมติให้ฝ่ายศาสนาจักร คือ มหาเถรสมาคม ดำเนินการหาแนวทางในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตามพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมือง และจารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบกันมา

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาถูกยกขึ้นมาเป็นเรื่องเร่งด่วนเพื่อสร้างศรัทธา ประชาชนที่มีต่อพระพุทธศาสนาให้กลับคืนมาโดยเร็ว จึงได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เพื่อกำหนดทิศทาง การพัฒนางานคณะสงฆ์อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และ

ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สอดคล้องกับ ภาระงาน ๖ ด้านของคณะสงฆ์ มีการจัดระดมความคิดเห็นจากคณะสงฆ์ในเขตปกครองทุกหน กำหนด แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยถ่ายทอดสู่ระดับหน ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับวัด

ภารกิจงาน ๖ ด้านของคณะสงฆ์

ภารกิจงาน ๖ ด้านของคณะสงฆ์ ประกอบด้วย

๑. การปกครอง หมายถึง การดูแล ค้ำครอง บริหาร ความสำคัญ การปกครองของ คณะสงฆ์ไทย เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็นประธาน มีการบังคับบัญชากันไปตามลำดับชั้น นับตั้งแต่ระดับมหาเถรสมาคมลงไปถึงเจ้า อาวาส พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ลำดับชั้นการปกครอง คณะสงฆ์ไว้ดังนี้ มาตรา ๒๐ คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม การจัดระเบียบ การ ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน กฎมหาเถรสมาคม หลักการปกครอง เป็น ภารกิจที่ วัดโดยพระภิกษุผู้เป็นเจ้าของ หรือเจ้าคณะปกครอง ดำเนินการสอดส่อง ดูแล รักษาความเรียบร้อยดี งาม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรที่อยู่ในวัด หรือในปกครองปฏิบัติ ตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศของมหาเถรสมาคม หรือพระบัญชาของ สมเด็จพระสังฆราช ภารกิจ ด้านนี้ครอบคลุมถึงการที่พระภิกษุผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าคณะปกครองทุกระดับ นับตั้งแต่ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาค เจ้าคณะใหญ่ (หน) นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่พระภิกษุผู้ทำหน้าที่เป็นพระกรรมวาจาจารย์เป็นพระอุปัชฌาย์ ในการ อุปสมบทกุลบุตรด้วย

๒. การศาสนศึกษา หมายถึง การเล่าเรียน ฟีกฝน และอบรม ความสำคัญของ การศึกษาในทางพระพุทธศาสนา เป็นการศึกษเล่าเรียนพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรม และบาลี นอกจากนี้จะเป็นการศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนแล้ว ยังได้ชื่อว่าเป็นการสืบต่ออายุ พระพุทธศาสนาไว้ อีก ด้วย โดยเฉพาะการศึกษาภาษาบาลีเพราะถ้าไม่รู้ภาษาบาลีแล้ว ก็จะไม่มีความรู้ และเข้าใจพระ พุทธวจนะในพระไตรปิฎก ถ้าขาดความรู้เรื่องพระไตรปิฎกแล้ว พระพุทธศาสนา ก็จะต้องเสื่อมสูญไป ด้วย ด้วยเหตุนี้พระมหากษัตริย์ผู้เป็นศาสนูปถัมภกตั้งแต่โบราณมา จึงทรงทำการทำนุบำรุง สนับสนุน การเล่าเรียนพระปริยัติธรรม และทรงยกย่อง พระภิกษุสามเณร ที่เรียนรู้พระพุทธรวจนะให้มีฐานะ ทรราชทานราชูปการต่างๆ มีนิตยภัต เป็นต้น หลักการศาสนศึกษา เป็นภารกิจด้านการจัดการศึกษา พระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ทั้ง แผนกธรรม – บาลี แผนกสามัญ การอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง สองแห่ง ภารกิจ ด้านนี้ครอบคลุมถึงการ ที่พระภิกษุผู้ทำหน้าที่เป็นครูสอน เป็นกรรมการตรวจข้อสอบ ธรรมบาลีสนามหลวง เป็นเลขานุการสอบธรรม – บาลีสนามหลวง เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นประธานจัด สอบธรรม – บาลีสนามหลวง และเป็นเจ้าสำนักเรียน ในฐานะที่เป็นเจ้าอาวาส นอกจากนี้ยังรวมถึง การส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมทุก ๆ วิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยเช่น มอบทุนการศึกษาแก่ พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นต้น

๓. การเผยแพร่ หมายถึง ทำให้ขยายออกไป ทำให้ขยาย กว้างขวางออกไป ความสำคัญ การเผยแพร่คือการทำให้แพร่หลายในลักษณะติดแน่น กระจายไปเช่น เผยแพร่ ศาสนา เผยแพร่ธรรม องค์การเผยแพร่ ส่วนคำว่า เผยแพร่ ใช้ในความหมายว่า ประกาศ โฆษณา ทำให้แพร่หลาย ในลักษณะ กระจายให้เป็นรูปธรรมหรือให้สัมผัสได้ทางตา หู เป็นต้น

หลักการเผยแพร่ เป็นภารกิจด้านการดำเนินการประกาศพระพุทธศาสนาให้ประชาชน ได้ รับทราบในทุก ๆ วิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ ใน หลักธรรมแล้ว น้อมนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเทศนา การปาฐกถาในโอกาสและสถานที่ ต่าง ๆ ทั้งในวัด และนอกวัด การบรรยายธรรมทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ การเผยแพร่ธรรมด้วยสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ หรือวีดิทัศน์ภารกิจด้านนี้ครอบคลุมถึงการที่วัดหรือพระภิกษุจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นในวัด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการเผยแพร่ธรรมหรือต้องการให้ประชาชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม หรือ มุ่งเน้นสืบสานวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากหลักพระพุทธศาสนา เช่น การจัดงานเทศน์มหาชาติ การจัดงานในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน การจัด อุปสมบทหมู่หรือจัดให้มีการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติฯ การจัดให้มีการแสดงธรรม ในวันธรรมสวนะ (วันพระ) นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่ธรรมที่คณะสงฆ์ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดให้ ดำเนินการในรูปแบบ “หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)” “การอบรมจริยธรรมนักเรียน ข้าราชการ และประชาชน” “การส่งเสริมหน่วยเผยแพร่ศีลธรรม” กล่าวโดยสรุป การดำเนินการใด ๆ ของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ที่เป็นไปเพื่อการเผยแพร่ธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งในวัด นอกวัด ชื่อ ว่า ภารกิจด้านการเผยแพร่ทั้งสิ้น ปัจจุบันการเผยแพร่ ต้องดำเนินงานตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐

๔. การสาธารณูปการ หมายถึง การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ภายในวัด ความสำคัญ การสาธารณูปการโดยรวม หมายถึง การพัฒนาวัดในด้านวัตถุทุกอย่าง ไม่เฉพาะ แต่ศาสนสถานเท่านั้น หากรวมไปถึงการทำวัดให้สะอาด ร่มรื่น สะดวกสบาย การทำถนน ทางเดิน ใน วัด และการตกแต่งวัดให้ดูสวยงามให้สบายตาแก่ผู้พบเห็น นอกจากนี้การสาธารณูปการ เป็นงานประจำ ของเจ้าอาวาสอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ ทั้งนี้เพื่อสร้างสิ่งจำเป็น รักษา สิ่งที่มีอยู่แล้วไว้ และ ซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรมให้คงสภาพไว้เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและพระสงฆ์ ภายในวัด ในการนี้ ให้รวมถึง การดูแลรักษาศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนาที่เป็นสมบัติส่วนรวมของสงฆ์มิใช่สมบัติ ส่วนตัวของผู้นั้นใดผู้นั้น โดยเฉพาะ มีพระพุทธานุญาตให้สงฆ์ช่วยกันดูแลรักษา เช่น ให้ตั้งพระภิกษุทำ หน้าที่ดูแลรักษาวัสดุสิ่งของของสงฆ์ ซึ่งเรียกว่า ภัณฑาคาริก โดยเฉพาะ ศาสนสมบัติ แบ่งเป็น ๒ อย่าง คือ - ศาสนสมบัติวัด คือ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง เป็นหน้าที่ของสงฆ์ในวัดนั้นซึ่งมี เจ้าอาวาส เป็นต้น ช่วยกันดูแล รักษา ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย - ศาสนสมบัติกลาง คือ ทรัพย์สินอันมิใช่เป็นศาสน สมบัติวัด แต่เป็นของสงฆ์ส่วนกลาง เช่น ที่ดิน และผลประโยชน์วัดร้าง ทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้สงฆ์ ส่วนกลาง ศาสนสมบัติกลาง เป็นหน้าที่ของ ผู้ปกครองสงฆ์ระดับสูงดูแล รักษา ทั้งนี้การจัดการศาสน

สมบัติภายในวัด จะต้องยึดหลักให้ถูกต้องตาม กฎหมาย พระธรรมวินัย มติมหาเถรสมาคมและจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน แก่ประชาชนโดยทั่วไป หากไม่จำเป็น

๕. การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การให้การสงเคราะห์ด้านการฝึกฝนอบรมแก่ประชาชน ความสำคัญของการศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาที่วัด คณะสงฆ์ดำเนินการขึ้น เพื่อสนองต่อนโยบายของภาครัฐ ในอันที่จะส่งเสริมให้ประชาชน เยาวชน ได้รับการศึกษา หลักการศึกษาสงเคราะห์ เป็นภารกิจด้านการดำเนินการจัดการศึกษาที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อสามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองที่มีความรู้คู่คุณธรรม ของประเทศ โดยมีความ มุ่งหมาย ๔ ลักษณะ คือ ๑. การจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติโดยมุ่งให้พระภิกษุสามเณรนักเรียน ได้ศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ได้แก่ โรงเรียนราษฎร์การกุศลของวัด ศูนย์การเรียนรู้ศีลธรรมในวัด (ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เดิม หรือวันหยุดอื่น ๆ) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วิทยาลัยและ มหาวิทยาลัยสงฆ์ ๒. การสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เช่น การเป็นผู้นำในการตั้งโรงเรียนในชนบทที่ตั้งวัด การให้สร้างสถานศึกษาในบริเวณวัด การให้ใช้หรือให้เช่าที่ดินวัด หรือที่ธรณีสงฆ์ในการสร้างสถานศึกษาของรัฐ หรือท้องถิ่น การเป็นผู้อุปการะโรงเรียนต่างๆ การให้ความอุปถัมภ์แก่เด็กวัด ๓. การสอนศีลธรรมแก่นักเรียน นักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ เช่น การสอนธรรมศึกษา การสอนศีลธรรม หน่วยงานพระธรรมทูต และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในการเผยแผ่ศีลธรรมในโรงเรียน และสถานศึกษาต่างๆ ๔. การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา เช่น มอบทุนการศึกษา มอบอุปกรณ์การศึกษา ฯลฯ ภารกิจด้านนี้ ครอบคลุมถึงการที่พระภิกษุผู้เป็นเจ้าของวัดได้บริจาคทุนทรัพย์ส่วนตัว เพื่อการศึกษาแก่เด็กในระบบโรงเรียนของรัฐหรือของเอกชน หรือสร้างหรือซ่อมแซมอาคารสถานศึกษา หรือ การดำเนินการใด ๆ ของพระภิกษุที่มีความสามารถโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยที่เป็นไป เพื่อการส่งเสริม การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน จัดว่าเป็นภารกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์ทั้งสิ้น

๖. การสาธารณสงเคราะห์หมายถึง การช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป ความสำคัญของการสาธารณสงเคราะห์นอกจากเป็นการให้ความช่วยเหลือประชาชน ผู้ยากไร้ และประสบภัยแล้วยังหมายรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารทางราชการ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การฝึก อาชีพแก่ประชาชน การให้ใช้สถานที่วัดสำหรับดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หลักการสาธารณสงเคราะห์ เป็นภารกิจที่วัด หรือพระภิกษุสงฆ์ดำเนินการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์และความสุข แก่ประชาชนเป็นสำคัญ ได้แก่ การสงเคราะห์พระภิกษุสามเณร และวัดที่ประสบภัยและขาดแคลน การให้วัดเป็นสถานที่ประกอบกรกุศลเกี่ยวกับเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่น การสวดศพ การเผาศพ การทำบุญอุทิศ การถวายสังฆทาน เป็นต้น การให้วัดเป็นสถานที่จัดฝึกอบรมประชาชนด้านอาชีพต่าง ๆ การสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคร้ายหรือผู้ป่วยยากไร้ การจัดให้มีโรงทาน การบริจาคทรัพย์ส่วนตัว หรือชักชวนญาติโยมบริจาคทรัพย์จัดสร้างโรงพยาบาล

การให้ ความรู้ข่าวสารแก่ชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การสาธารณสุขมูลฐาน การปกครอง การช่วยเหลือผู้ประสบ อุทกภัยหรือการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

โดยสรุป การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ต้องคำนึงถึงภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์ที่ถือเป็นภารกิจหลักของคณะสงฆ์เพื่อพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป

บทที่ ๒

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดตรัง

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดตรัง

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดตรัง

ตราประจำจังหวัดตรัง

เป็นรูปสะพานกระโจมไฟ ความหมาย สะพานกระโจมไฟ หมายถึง จังหวัดตรัง เคยเป็นเมืองท่าค้าขาย กับต่างประเทศมาตั้งแต่โบราณ ลูกคลื่น หมายถึง ความหมายของคำว่า “ตรังค์” ในภาษาสันสกฤต ซึ่งแปลว่าลูกคลื่น เพราะลักษณะพื้นที่ของตรังเป็นเนิน (ควน) เล็กๆ สูงๆ ต่ำๆ คล้ายกับลูกคลื่น

คำขวัญ ประจำจังหวัด

เมืองพระยารัษฎา ชาวประชาใจกว้าง หมูย่างเลิศรส ถิ่นกำเนิดยางพารา เด่นสง่าดอกศรีตรัง ปะการังใต้ทะเล เสน่ห์หาดทรายงาม น้ำตกสวยตระการตา

จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดหัวเมืองอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย ติดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ชายฝั่งทะเลตะวันตก จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่ปรากฏในจังหวัดตรังมีอยู่ทั่วไป เช่น โครงกระดูกมนุษย์โบราณที่ถ้ำซาโก อำเภอยะหริ่ง ขวานหินกะเทาะ ขวานหินขัด เศษภาชนะดินเผา ลูกปัดแก้ว เครื่องประดับ ตามถ้ำต่าง ๆ เช่นเขาสามบาตร ถ้ำเขาไม้แก้ว ถ้ำเขาเทียมป่า ภาพเขียนสีที่เขายะรัง ถ้ำตรา ล้วนเป็นหลักฐานบอกความเป็นชุมชนก่อนประวัติศาสตร์จนถึงแรกเริ่มประวัติศาสตร์ ต่อมาจึงมีหลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับ อาณาจักรโบราณทางภาคใต้ในลักษณะที่เป็นเมืองท่าทางผ่าน และมีพัฒนาการมาตามลำดับ

สมัยศรีวิชัย มีผู้พบพระพิมพ์ดินซึ่งเป็นศิลปะกลุ่มศรีวิชัยที่บริเวณถ้ำวัดศรีวิหาร ถ้ำเขาสาย และถ้ำเขาขาว อำเภอยะหริ่ง แต่ยังไม่มีการค้นพบหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นเมืองเก่าหรือแหล่งที่ตั้งเมืองในยุคนี้

สมัยตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตำนานเมืองนครฯ กล่าวถึงพระชนกุมาร และนางเหมชาลา จากอินเดียอัญเชิญพระบรมธาตุหนีศึกเพื่อจะไปลังกาแต่ถูกพายุจนเรืออัปปาง ต่อมาขึ้นบกได้ที่ หาดทรายแก้วและฝั่งพระบรมธาตุไว้ ครั้นพระยาศรีธรรมมาไตรราชมาพบเข้า จึงได้สร้างบ้านเมืองขึ้น ณ หาดทรายแก้ว พร้อมทั้งสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ไว้ และได้ครอบครองเมือง ต่าง ๆ ในแหลมมลายู

เรียกว่าเมือง ๑๒ นักชัตรี เมืองตรังคือหนึ่งในเมือง ๑๒ นักชัตรี มีตราม้าเป็นตราประจำเมือง เป็นหลักฐานแสดงว่าในยุคนครศรีธรรมราชตรังมีฐานะเป็นเมืองแล้ว

สมัยสุโขทัย ตำนานพระพุทธสิหิงค์ในหนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ กล่าวว่า พระเจ้า-ร่วงแห่งกรุงสุโขทัยร่วมกับพระเจ้าสิริธรรมแห่งสิริธรรมนครส่งทูตไปขอพระพุทธสิหิงค์จากลังกา และในหลักศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ ๑ ที่กล่าวว่า "สังฆราชปราชญ์เรียนจบปิฎกไตร หลวกกว่าปู่ครูในเมืองนี้ ทุกคนลูกแต่เมืองศรีธรรมราชมา" แสดงว่ามีการติดต่อระหว่างเมืองนครศรีธรรมราชกับอินเดียและลังกา ส่วนในตำนานเมืองพัทลุงกล่าวถึงนางเลือดขาวอัญเชิญพระพุทธสิหิงค์จากลังกา และสร้างวัดพระศรีสรรเพชญ์พระพุทธสิหิงค์ไว้ที่ตรังเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปนั้น เรื่องราวเหล่านี้บ่งชี้ว่าท่าเรือเมืองตรังเป็นเส้นทางผ่านของพระพุทธศาสนาเข้าสู่ภาคใต้

สมัยอยุธยา เมื่อโปรตุเกสตีมะละกาได้ใน พ.ศ. ๒๐๕๔ ก็ส่งทูตไปกรุงศรีอยุธยาเพื่อทำสัมพันธไมตรีกับสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ โดยผ่านท่าเรือเมืองตรัง เมืองตรังจึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองแรกที่ได้รับธงฝรั่งชาติแรกที่เข้ามาในไทย

หลักฐานความเป็นเมืองตรังที่ปรากฏชัดเจนในท้องถิ่น คือ ที่ถ้ำเขาสามบาตร ตรงเพดานปากถ้ำมีจารึกเป็นอักษรสมัยอยุธยา ความตอนหนึ่งเรียกชื่อเขาสะบาป และกล่าวว่า

"...ขุนนางกรมการทั้ง...เมือง แลสัปรุชชายญ...ให้เลิกลาศนาพระพุทธเจ้ากบบริบุนแล้วแลสัปรุช.... ขวนกัณฉลองกุศลบุญ...หาสุกกุราชได้สองพันร้อยหาสิบเจดปีเจดวันนั้นแล.."

ข้อความนี้ระบุ พ.ศ.๒๕๑๗ แสดงว่าสมัยนั้นเมืองตรังมีชุมชนใหญ่ระดับเมืองอยู่แล้วในบริเวณเขาสามบาตร เพราะมีทั้งขุนนางและกรมการเมือง ทั้งยังมีคำบอกเล่าเรื่องชื่อวัดคูเมืองอยู่ใกล้ ๆ ส่วนจารึกยังมีปรากฏอีกแห่งหนึ่งคือที่ถ้ำเขาพระ ตำบลคลองปาง อำเภอรษฎา แต่ยังไม่มีการขุดค้นพบ ใ้ผู้อ่านวิเคราะห์ไว้ อย่างไรก็ตาม เมืองตรังก็ยังเป็นเมืองหน้าด่านขึ้นตรงต่อนครศรีธรรมราชจนถึงสุดกรุงศรีอยุธยา

สมัยกรุงธนบุรี ตรังเป็นเมืองท่าฝั่งทะเลตะวันตกของนครศรีธรรมราช คู่กับเมือง ท่าทองทางฝั่งทะเลตะวันออก

สมัยต้นรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในสมัยรัชกาลที่ ๑ เมืองตรังกับเมืองภูธรรวมกันเป็นเมืองตรังภูธร สำหรับเรื่องที่ตั้งเมืองนี้ ครั้งหนึ่งเคยตั้งอยู่ใกล้กับแม่น้ำตรัง ที่บ้านนาแขก ตำบลหนองตรุด เจ้าเมืองชื่อพระยาตรังนาแขก ยังมีลูกหลานสืบตระกูลมาจนปัจจุบัน

เจ้าเมืองตรังในสมัยต้นรัชกาลที่ ๑ เข้าใจกันว่า คือ พระยาตรังที่เป็นกวี ทำความผัดต่องโฆษถูกเรียกตัวกลับเข้ารับราชการในกรุงเทพฯ พระภักดีบริรักษ์ได้เป็นเจ้าเมืองตรังแทน ต่อจากนั้นโตะปังกะหวา หรือ พระเพชภักดีศรีสมุทรสงคราม ปลัดเมืองซึ่งประจำอยู่ที่เกาะลิบงได้เป็น เจ้าเมือง ศูนย์อำนาจของเมืองตรังจึงอยู่ที่เกาะลิบง เมื่อสิ้นโตะปังกะหวา หลวงฤทธิสงครามได้ สืบทอดตำแหน่ง

ในช่วงนี้มีเหตุการณ์สำคัญคือ พม่ายกมาตีเมืองกลางใน พ.ศ. ๒๓๕๒ เกาะลิบงเป็นที่ชุมนุมทัพเรือของหัวเมืองทางใต้เพื่อยกไปช่วยกลางรบพม่า

ต่อมา พ.ศ. ๒๓๕๔ หลวงอุไภยราชาธานีเป็นผู้พยาบาลเมืองตรัง สถานที่ตั้งเมืองคงเป็นที่ควนธานี ในระยะนี้เองที่เจ้าพระยานครฯ (น้อย) ได้ปรับปรุงเมืองตรังให้เป็นฐานทัพเรือที่เข้มแข็งเพื่อรับศึกพม่า คุมหัวเมืองมลายูและปราบปรามโจรสลัด เมืองตรังช่วงนี้เจริญมาก เป็นทั้งที่ต่อเรือและส่งสินค้าไปต่างประเทศ สินค้าสำคัญคือ

ช้าง เมืองตรังจึงเป็นทั้งท่าเรือค้าและท่าเรือรบ ผู้สำเร็จราชการของอังกฤษซึ่งประจำอยู่ที่เกาะปีนังได้ส่งร้อยโท เจมส์ โลว์ มาเจรจาความเมืองกับเจ้าพระยานครฯ (น้อย) ที่เมืองตรัง เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๗ ซึ่งฝ่ายเจ้าพระยานครฯ ส่งบุตรชายมาเจรจาแทน พ.ศ. ๒๓๘๑ เกิดกบฏทางไทรบุรี หัวหน้ามาดหลีแขกสลัดจากเกาะยาวเป็นพวกเดียวกับกบฏ เข้าตีเมืองตรัง พระสงครามวิชิตเจ้าเมืองตรังต้านทานไม่ได้ ต้องถอยไปแจ้งข่าวแก่เมืองนคร พวกข้าศึกเข้าตีเมืองพัทลุงและสงขลาต่อทางไทยได้ส่งทัพมาต้านไว้จนข้าศึกหนีกลับไป พ.ศ. ๒๓๙๖ ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๔ เจ้าเมืองตรังถึงแก่กรรม มีตราตั้งเจ้าเมืองตรังคนใหม่ ชื่อพระยาตรังควิษยานุรักษ์พิทักษ์รัฐสีมา

สมัยการปกครองหัวเมืองฝั่งทะเลตะวันตกจนถึงปัจจุบัน ต้นรัชกาลที่ ๕ พวกรวมกรจันก่อความไม่สงบในหัวเมืองฝั่งตะวันตกอยู่เรื่อยๆจึงมีการแต่งตั้งข้าหลวงใหญ่จากกรุงเทพฯ มาประจำที่ภูเก็ตเพื่อดูแลหัวเมืองฝั่งตะวันตกทั้งหมด ข้าหลวงใหญ่มาตั้งศูนย์บัญชาการ ที่ตั้งอยู่ระยะหนึ่งแล้วกลับภูเก็ต

เมืองตรังตั้งอยู่ที่ควนธานีจนถึงสมัยพระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นผู้ว่าราชการเมือง และจัดการย้ายที่ตั้งเมืองไปกันตังใน พ.ศ. ๒๔๓๖ ต่อมาเมืองทาง ส่วนกลางเริ่มจัดการปกครองระบบมณฑล ตรังเป็นเมืองหนึ่งในมณฑลภูเก็ต

ตั้งแต่สมัยอยุธยา ปะเหลียนมีฐานะเป็นเมือง ขึ้นกับเมืองพัทลุง มีผู้ว่าราชการเมืองอีกคนหนึ่ง ต่อมา พ.ศ. ๒๔๓๔ เมืองปะเหลียนถูกยุบเป็นอำเภออยู่ในการปกครองของเมืองตรัง

สมัยพระยารัชฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (สินธุ์ เทพหัสดิน) เป็นผู้ว่าราชการเมืองตรัง มีการย้ายที่ตั้งเมืองจากกันตังมาตั้งที่ตำบลทับเที่ยง ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๘

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ รัฐบาลยุบเลิกระบบมณฑล ตรังจึงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยแต่นั้นมา

สภาพภูมิศาสตร์

๑. ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดตรังอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มี พื้นที่จังหวัดเทียบชายฝั่งทะเลตะวันตกของมหาสมุทรอินเดีย ยาวตลอดแนวเขตจังหวัดถึง ๑๑๙ กม. ประมาณเส้นรุ้งที่ ๗ องศา ๓๑ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๓๘ ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางสายเพชรเกษม ๘๒๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๔,๙๓๕.๐๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๐๘๘,๓๙๙.๓๗๕ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อด้านจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
ทิศใต้	จรดอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย
ทิศตะวันออก	จรดอำเภอควนขนุน อำเภอกงหรา อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง (มีเทือกเขาบรรทัดกั้นอาณาเขต)
ทิศตะวันตก	จรดอำเภอคลองท่อม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

๒. ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่โดยทั่วไปจะเป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับด้วยภูเขาใหญ่เล็กกระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ราบเรียบมีจำนวนน้อยซึ่งใช้เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าว ทางทิศตะวันออกมีเทือกเขาบรรทัดยาวจากตอนเหนือจดตอนใต้ และเป็นแนวเขตแบ่งจังหวัดตรังกับจังหวัดพัทลุง ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย สภาพป่าเป็นป่าดิบชื้น มีป่าชายเลนสำหรับท้องที่ที่อยู่ติดกับทะเล มีพื้นที่เป็นเกาะจำนวน ๔๖ เกาะ อยู่ในพื้นที่อำเภอกันตัง ๑๒ เกาะ อำเภอปะเหลียน ๑๓ เกาะ และอำเภอสิเกา ๒๑ เกาะ

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล แบ่งตามลักษณะอากาศของประเทศไทยออกเป็น ๒ ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกลางเดือนกุมภาพันธ์

๓.๒ ลักษณะอากาศทั่วไป จังหวัดตรังอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล ๒ ชนิด คือ

ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ช่วงกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม

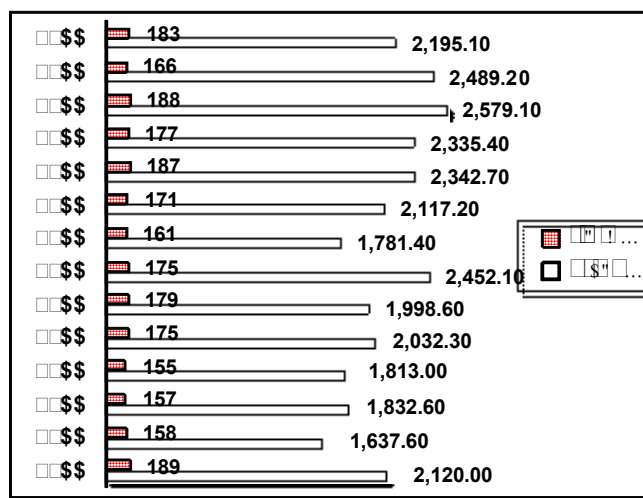
ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือน พฤษภาคม

๓.๓ อุณหภูมิของอากาศปี ๒๕๕๗ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ๒๗.๔๔ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปี ๓๓.๒๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี ๒๓.๒๘ องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์ ปี ๒๕๕๗ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๘๐.๒๗% ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ยตลอดปี ๙๗.๖๗% ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี ๔๕.๔๒%

ปริมาณฝนปี ๒๕๕๗ ปริมาณฝนตกตลอดปี ๒,๑๙๕.๑ มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตกตั้งแต่ ๐.๑ มิลลิเมตรขึ้นไป มีทั้งหมด ๑๘๓ วัน

แผนภูมิแสดงปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันที่ฝนตก ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗

๔. แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดตรังมีแม่น้ำลำคลองที่สำคัญอยู่ ๒ สาย คือ

๔.๑ แม่น้ำตรัง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัด ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจากเทือกเขาเขตจังหวัดกระบี่ มีความยาวประมาณ ๑๒๓ กิโลเมตร มีลำน้ำสาขาที่สำคัญ ๗ สาย ได้แก่ คลองชี คลองท่าประดู่ คลองกะปาง คลองมวน คลองยางยวน คลองลำภูรา และคลองนางน้อย แม่น้ำนี้ไหลผ่านท้องที่จังหวัดตรัง ๕ อำเภอคือ อำเภอรังษี อำเภอยะหา อำเภอยางขาว อำเภอยางใหญ่ และอำเภอเมืองตรังและอำเภอกันตัง แล้วไหลลงทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ที่ปากน้ำกันตัง อำเภอกันตัง

๔.๒ แม่น้ำปะเหลียน มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัดในเขตจังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล มีความยาวประมาณ ๕๘ กิโลเมตร มีลำน้ำสาขาที่สำคัญ ๗ สาย ได้แก่ คลองปะเหลียน คลองลำแคลง คลองลำปลอก คลองห้วยด้วน คลองลำพิกุล คลองโพรงจระเข้ (คลองไหญ่) และคลองลำชาน แม่น้ำนี้ไหลผ่านท้องที่จังหวัดตรัง ๒ อำเภอ คือ อำเภอย่านตาขาวและอำเภอปะเหลียนแล้วไหลลงสู่ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ที่ปากแม่น้ำปะเหลียน อำเภอปะเหลียน

๕. ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรที่สำคัญของจังหวัดตรังจำแนกตามประเภท ต่าง ๆ ได้ดังนี้

- สัตว์น้ำ จังหวัดตรังมีอาณาเขตติดต่อกับชายทะเล ด้านทะเลอันดามัน

มหาสมุทรอินเดีย มีความยาวประมาณ ๑๑๙ กิโลเมตร จึงอุดมไปด้วยสัตว์น้ำนานาชนิด

- แร่ แร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ ดีบุก ถ่านหินและแร่แบไรท์
- ริงนก มีตามเกาะต่าง ๆ ในเขตอำเภอกันตัง อำเภอปะเหลียน และอำเภอสิเกา

การปกครอง

การบริหารราชการ จังหวัดตรังแบ่งการบริหารราชการออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ

๑. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

- ระดับจังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน ๓๔ หน่วยงาน
- ระดับอำเภอ จังหวัดตรังมี ๑๐ อำเภอ ๘๗ ตำบล ๗๒๓ หมู่บ้าน และประชากร ๖๔๐,๗๙๓คน ประชากรในจังหวัดตรังส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาเป็นชาวมุสลิม ร้อยละ ๑๘.๕ และศาสนาคริสต์ร้อยละ ๑.๕ มีวัด ๑๖๙ แห่ง สำนักสงฆ์ ๕๕ แห่ง มัสยิด ๘๗ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๑๐ แห่ง ศาลเจ้า และโรงเจ ๑๙ แห่ง

๒. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย หน่วยงานสังกัดส่วนกลาง ซึ่งจัดตั้งสำนักงานอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดตรัง รวมทั้งสิ้น ๑๐๒ หน่วยงาน เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวง กรม ต่าง ๆ รวม ๗๐ หน่วยงาน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ๑๙ หน่วยงาน และหน่วยงานอิสระ ๑๓ หน่วยงาน

๓. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง

(๒) เทศบาล มี ๒๒ เทศบาล คือ

- เทศบาลนครตรัง
- เทศบาลตำบลควนโพธิ์ (อ.ย่านตาขาว)
- เทศบาลตำบลนาเมืองเพชร (อ.สิเกา)
- เทศบาลตำบลสิเกา (อ.สิเกา)
- เทศบาลตำบลควนกุ่ม (อ.สิเกา)
- เทศบาลตำบลวังวิเศษ (อ.วังวิเศษ)
- เทศบาลตำบลนาโยงเหนือ (อ.นาโยง)
- เทศบาลตำบลคลองปาง (อ.รัชฎา)
- เทศบาลตำบลท่าจิว (อ.ห้วยยอด)
- เทศบาลตำบลห้วยนาง (อ.ห้วยยอด)
- เทศบาลตำบลคลองเต็ง (อ.เมือง)
- เทศบาลตำบลโคกหล่อ (อ.เมือง)
- เทศบาลตำบลนาตาล่วง (อ.เมือง)
- เทศบาลตำบลท่าข้าม (อ.ปะเหลียน)
- เทศบาลตำบลทุ่งยาว (อ.ปะเหลียน)
- เทศบาลตำบลท่าพญา (อ.ปะเหลียน)
- เทศบาลตำบลย่านตาขาว (อ.ย่านตาขาว)

- เทศบาลตำบลทุ่งกระปือ (อ.ย่านตาขาว)

(๓) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน ๗๗ แห่ง

กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาและข้อมูลพื้นฐานของคณะสงฆ์จังหวัดตรัง

กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง

๑. พระธรรมวินัย หมายถึง หลักการเดิม เนื้อแท้ของพระพุทธศาสนาหรือตัวแท้จริงของพระพุทธศาสนา ตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน หรือทรงแสดงและทรงบัญญัติไว้ซึ่งปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาและรักษาสืบทอดต่อกันมาด้วยการจารึก จดจำ หรือสื่อสารอ้างอิงพระคัมภีร์เหล่านั้น
๒. จาริต ประเพณี วัฒนธรรม พุทธศาสนาด้านที่เป็นวัฒนธรรม หมายถึง พระพุทธศาสนาอย่างที่คนไทยรู้จักและประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา จนแทรกซึมเข้าไปในชีวิตจิตใจ กลายเป็นส่วนหนึ่งแห่งลักษณะนิสัยและความเป็นอยู่ ซึ่งปรากฏออกมาทางชีวิตของหมู่ชนและอาศัยหมู่ชนที่ดำเนินตามวิถีชีวิตนั้นหมายเป็นเครื่องรักษาสืบทอดตัวของมันเอง
๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ที่มุ่งการเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ ซึ่ง มียุทธศาสตร์ ๖ ด้าน คือ
 ๑. ความมั่นคง
 ๒. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
 ๓. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
 ๔. การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
 ๕. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 ๖. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อมูลเกี่ยวกับคณะสงฆ์จังหวัดตรัง (มหานิกาย)

คณะสงฆ์จังหวัดตรัง มีเขตการปกครอง ๙ อำเภอ คือ

๑. อำเภอเมืองตรัง มี ๗ ตำบล ดังนี้ ตำบลโคกหล่อ ตำบลนาโยงใต้ ตำบลนาโต๊ะหมิง ตำบลนาท่ามใต้ ตำบลบ้านโพธิ์ ตำบลทับเที่ยง ตำบลนาตาล่วง
๒. อำเภอห้วยยอด มี ๕ ตำบล ดังนี้ ตำบลห้วยยอด ตำบลห้วยนาง ตำบลนาวง ตำบลลำภูรา ตำบลเขากอบ
๓. อำเภอย่านตาขาว มี ๔ ตำบล ดังนี้ ตำบลในควน ตำบลนาชุมเห็ด ตำบลย่านตาขาว ตำบลเกาะเปียง
๔. อำเภอสิเกา มี ๒ ตำบล ดังนี้ ตำบลไม้ฝาด ตำบลกะลาเส

๕. อำเภอกันตัง มี ๒ ตำบล ดังนี้ ตำบลกันตัง ตำบลควนธานี
 ๖. อำเภอปะเหลียน มี ๒ ตำบล ดังนี้ ตำบลท่าพญา ตำบลปะเหลียน
 ๗. อำเภอวังวิเศษ มี ๒ ตำบล ดังนี้ ตำบลเขาวิเศษ ตำบลอ่าวตง
 ๘. อำเภอนาโยง มี ๓ ตำบล ดังนี้ ตำบลนาโยงเหนือ ตำบลกะช่อง ตำบลนาข้าวเสีย
 ๙. อำเภอรัษฎามี ๒ ตำบล ดังนี้ ตำบลคลองปาง ตำบลหนองบัว
 รวมทั้งสิ้น ๒๙ ตำบล มีเจ้าคณะพระสังฆาธิการผู้ปกครอง ดังนี้

เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์จังหวัดตรัง ระดับเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ (มหานิกาย)

ที่	ชื่อ /ฉายา	ตำแหน่ง	วัด	หมายเหตุ
๑	พระพรหมจริยาจารย์	เจ้าคณะใหญ่หนใต้	กะพังสุรินทร์	
๒	พระราชวรการ	เจ้าคณะจังหวัดตรัง	กะพังสุรินทร์	
๓	พระประสิทธิ์โสภณ	รองเจ้าคณะจังหวัดตรัง	ประสิทธิ์ชัย	
๔	พระมหาสุวรรณ วิชชาธโร	เจ้าคณะอำเภอเมืองตรัง	นิโครธาราม	
๕	พระครูสิริรัตนากร (เหิม)	เจ้าคณะอำเภอห้วยยอด	ศรีรัตนาราม	
๖.	พระครูอาทรกิตยานุกูล (ศิริ)	เจ้าคณะอำเภอย่านตาขาว	ต้นตยาภิรม	
๗	พระมหาโอทก อริยปคุโณ	เจ้าคณะอำเภอสิเกา	มัชฌิมภูมิ	
๘	พระมหาโอทก อริยปคุโณ	รก.เจ้าคณะอำเภอนาโยง	มัชฌิมภูมิ	
๙	พระครูถาวรศีลวัฒน์	เจ้าคณะอำเภอกันตัง	ตรังคภูมิพทธาวาส	
๑๐	พระครูธรรมจักรศีลคุณ	เจ้าคณะอำเภอปะเหลียน	คลองน้ำเจ็ด	

ตำบลทางการปกครองคณะสงฆ์ตรัง ระดับเจ้าคณะตำบล (มหานิกาย)

อำเภอ	ตำบล	เจ้าคณะผู้ปกครอง	หมายเหตุ
เมืองตรัง	ตำบลโคกหล่อ ตำบลนาโยงใต้ ตำบลนาโต๊ะหมิง ตำบล นาท่ามใต้ ตำบลบ้านโพธิ์ ตำบลทับเที่ยง ตำบลนาตาล่วง	พระครูประยุตต์อัครธรรม พระครูประภัสร์ธรรมโสภณ พระครูพิมลสิริวัฒน์ พระครูวรสิทธิชัย พระครูสังวรธรรมวิมล พระครูไพบูลีวีรธรรม พระครูโสภณพุทธารักษ์	วัดควน นาแค วัดโคกพิกุล วัดน้ำผุดใต้ วัดสิทธิชัยรังสรรค์ วัดสาริการาม วัดควนวิเศษ วัดพระงาม
ห้วยยอด	ตำบลห้วยยอด ตำบลห้วยนาง ตำบลนาง ตำบลลำภูรา ตำบลเขากอบ	พระครูสุธรรมโสภณ พระครูอาทรจันทคุณ พระครูโกศลวีรธรรม พระครูกิตติญาณวิมล พระครูวิริยกิจโสภิต	วัดเขาห้วยแห้ง วัดคีรีวิหาร วัดนาง วัดลำภูรา วัดน้ำพราย
ย่านตาขาว	ตำบลโนควน ตำบลนาชุมเห็ด	พระครูปลัดเรืองชัย สุภโร พระครูโอภาสรัตนภิรักษ์	วัดควนอินทนินงาม วัดหนองชุมแสง

	ตำบลย่านตา ขาว ตำบลเกาะ เป็ญะ	พระครูนิกรธรรมมาทร พระครูประสาทสิกขกิจ	วัดนิกรรังษฤษฎี วัดประชาบำรุง
สีเกา	ตำบลไม้ฝาด ตำบลกะลาเส	พระครูศรีรัตนากิจุฒิ พระครูอมรปัญญารัตน์	วัดเขาแก้ว วัดเขาไม้แก้ว
กันตัง	ตำบลกันตัง ตำบลควนธานี	พระครูสุทันตจิตตากร พระครูสังวรธรรมโชติ	วัดควนตุงกู วัดโคกยาง
ปะเหลียน	ตำบลท่าพญา ตำบลปะเหลียน	พระครูทิมเขตตารักษ์ พระครูจันทสารวรัฒน์	วัดทุ่งยาว วัดป่าวังเจริญ
วังวิเศษ	ตำบลเขาวิเศษ ตำบลอ่าวตง	พระครูสุภัทรธรรมสาร พระครูมหาเขตตารักษ์	วัดหนองคล้า วัดทุ่งหลวง
นาโยง	ตำบลนาโยง เหนือ ตำบลกะ ช่อง ตำบลนาข้าว เสี้ย	พระครูโกศลสุตกิจ พระครูมงคลวีระธรรม พระครูสุธรรมสาธก	วัดรัตนากิมุข วัดมงคลสถาน วัดธรรมาราม
รัชฎา	ตำบลคลองปาง ตำบลหนองบัว	พระครูวิจิตรสังฆกิจ พระมหารณยุทธ จันทโชโต	วัดเขาพระ วัดलोंงน้ำ

ข้อมูลวัด และพระภิกษุ สามเณร จังหวัดตรัง ข้อมูล กันยายน ๒๕๕๙ (มหานิกาย)

ที่	อำเภอ	จำนวนวัด	ที่พักระสงฆ์	พระสงฆ์	สามเณร
๑	เมืองตรัง	๔๑	๙	๓๕๙	๑๔๙
๒	ห้วยยอด	๓๑	๖	๒๒๑	๒๑
๓	ย่านตาขาว	๒๒	๘	๑๙๒	๒๗
๔	สีเกา	๘	๒	๖๙	๘
๕	กันตัง	๑๓	๑๕	๑๒๔	๔
๖	ปะเหลียน	๑๘	๑๐	๙๑	๑
๗	วังวิเศษ	๑๒	๔	๙๘	๕
๘	นาโยง	๑๒	๗	๑๒๔	๒๓
๙	รัชฎา	๑๕	๑	๙๘	๖
รวม		๑๗๒	๖๒	๑๓๗๖	๒๔๔

วิเคราะห์สภาพการณ์พระพุทธศาสนาจังหวัดตรังและคณะสงฆ์จังหวัดตรัง (มหานิกาย)

การวิเคราะห์ศักยภาพองค์กรคณะสงฆ์เพื่อประเมินสถานการณ์ภาพการบริหารในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคต เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา รวมทั้งการ

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของพระพุทธศาสนาในภาพรวม อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในขององค์กร คณะสงฆ์ ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของคณะสงฆ์ในปัจจุบันโดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันองค์กรคณะสงฆ์มีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ทั้งนี้โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength-S) จุดอ่อน (Weak-W) และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity-O) และอุปสรรค (Threat-T) เป็นเครื่องมือ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กรคณะสงฆ์จังหวัดตรัง

จุดแข็ง (Strengths) ในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ

๑.๑ หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่เป็นจุดเด่น เป็นสัจธรรมอย่างแท้จริง ต้องนำพาผู้ปฏิบัติให้พ้นทุกข์ ผู้ที่ปฏิบัติย่อมได้รับผลตามสมควรแก่การปฏิบัติของตน ทนทานต่อการพิสูจน์โดยไม่จำกัดเวลา และเป็นศาสนาแห่งสันติภาพไม่ปรากฏว่ามีสงครามเกิดขึ้นในนามศาสนา หรือเผยแพร่ศาสนาโดยการบังคับผู้คนให้นับถือ ให้เสรีภาพในการพิจารณา ให้มีปัญญากำกับการศรัทธา

๑.๒ ต้นทุนทางศรัทธาของสังคมยังคงมีอยู่สูง สามารถระดมทุนในการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี

๑.๓ มีทรัพยากรทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ และเครือข่ายคณะสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถมากพอสมควร สามารถระดมมาช่วยทำให้งานพระพุทธศาสนาให้พัฒนาไปได้อย่างกว้างไกล

๑.๔ ปัจจัยพื้นฐานที่จะสนับสนุนบริหารกิจการพระพุทธศาสนามีความพร้อมพอสมควร

๑.๕ มีรองเจ้าคณะภาค ๑๗ (ปธ.๙) และเลขานุการรองเจ้าคณะภาค ๑๗ (ปธ.๙) ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญอยู่ในพื้นที่ ทำให้การติดต่อ ประสานงาน ปรีกษา ทารือ มีความสะดวกยิ่งขึ้น

๑.๖ มีศูนย์วิปัสณาจารย์

จุดอ่อน (Weakness) ในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ

๒.๑ ขาดนโยบายในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาที่เป็นเอกภาพ ทำให้ดำเนินยถากรรม ขาดเอกภาพ ต่างหน่วยงานต่างก็ทำกันไป ไม่มีเป้าหมาย ไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนแน่นอน

๒.๒ พระสังฆาธิการที่มีศักยภาพในการทำงานได้จริง ๆ มีจำนวนค่อนข้างน้อยมาก และยังไม่ มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการอย่างชัดเจน

๒.๓ จำนวนศาสนทายาทมีน้อย ผู้บวชเป็นสามเณรมีจำนวนลดน้อยลงเรื่อย ๆ และที่ยังคงอยู่ ก็ยังไม่มีความสามารถในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

๒.๔ ความไม่สมัคครสมานสามัคคีกันในกลุ่มของคณะสงฆ์ และทัศนคติแบบเดิม ๆ ของพระสังฆาธิการที่คิดว่าทำแบบเดิมคืออยู่แล้ว รูปแบบเดิมที่คณะสงฆ์ทำมาในอดีตมีความเหมาะสมอยู่แล้ว

๒.๕ ระบบการปกครองคณะสงฆ์ที่ไม่สอดคล้องต่อสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้การบริหารการปกครองคณะสงฆ์ยังขาดประสิทธิภาพ

๒.๖ ขาดซึ่งพระภิกษุที่มีคุณภาพพอที่จะเป็นผู้นำก็หายาก ส่วนใหญ่ได้พระหลวงตาอายุมาก ๆ เป็นผู้คอยดูแลรักษาวัด

๒.๗ ความนอกกลุ่มนอกทางของพระภิกษุบางรูป บางกลุ่ม ที่ไม่อยู่ในวินัย กฎ กติกา ระเบียบการปฏิบัติของคณะสงฆ์ ทำให้เกิดเสื่อมศรัทธาและดูหมิ่น

โอกาส (Opportunities) ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการ

๓.๑ วัดมีอยู่จำนวนมากในเกือบทุกชุมชน ถ้าคณะสงฆ์มีการปฏิบัติงานในเชิงรุกและมีนโยบายที่ชัดเจนสามารถฟื้นฟูบทบาทของวัดและองค์กรคณะสงฆ์กลับมาได้โดยไม่ยาก

๓.๒ ปัจจุบันสังคมวิกฤต สังคมกำลังต้องการ เรียกร้องศีลธรรม ธรรมะ ในอัตราที่สูงมาก จึงเป็นโอกาสให้พระสงฆ์ออกมาทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเชิงรุกได้ง่ายยิ่งขึ้น เพื่อพยุงพระพุทธรักษา โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

๓.๓ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้วัดสามารถจัดการศึกษาได้ เป็นโอกาสอันดีที่วัดหรือสถาบันทางพระพุทธศาสนาสามารถจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนได้ทุกระดับโดยถูกต้องตามกฎหมาย

๓.๔ สังคมไทยกำลังมีปัญหา โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน กำลังมีความต้องการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปเยียวยาแก้ปัญหาสังคม ความต้องการพระที่จะหน้าทีนี้ยังมีในอัตราที่สูงมาก

๓.๕ ประเพณีหรือการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ จะมีประชาชนไปร่วมงานเป็นจำนวนมาก ถ้าหากคณะสงฆ์ใช้โอกาสในการทำพิธีกรรมเหล่านี้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การเทศน์ จะทำให้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น

๓.๖ จังหวัดตรังเป็นที่ตั้งสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งจัดอบรมแก่พระสงฆ์ ภาค ๑๗ จึงเป็นโอกาสที่ดีในการทำงานเชิงรุกโดยเฉพาะด้านเผยแผ่ได้ง่ายยิ่งขึ้น

๓.๗ ความศรัทธาในพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณ ด้านจิตใจ ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นการปลูกฝังพื้นฐานของความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ สร้างจิตสำนึกให้เห็นความสามัคคีที่มีความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน เป็นพื้นฐานไปสู่ความสงบสุขของประเทศชาติ

ภาวะคุกคามหรือจุดอันตราย (Threats) ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ

๔.๑ กระแสโลกปัจจุบันและกระแสวัตถุนิยมไหลบ่ามาอย่างรวดเร็ว องค์กรคณะสงฆ์ไม่ได้มีการเตรียมรับมือกับปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้เกิดปัญหาต่อองค์กรคณะสงฆ์ และต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก

๔.๒ พุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่ยังคงมีความเชื่อในเรื่องของขลัง วัตถุมงคล สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่ได้มีความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

๔.๓ รัฐและหน่วยงานของรัฐ ยังให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาค่อนข้างน้อย ยังไม่มีนโยบายการสนับสนุนใด ๆ จากหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาจากรัฐโดยตรง ถึงแม้จะมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินงานใดชัดเจน

๔.๔ องค์กรศาสนาอื่น ๆ กำลังกระทำการเผยแผ่ในเชิงรุกอย่างเป็นกระบวนการเพื่อแย่งชิงศาสนิกชนอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่องค์กรคณะสงฆ์ไม่ได้ตื่นตัวถึงสภาวะคุกคามดังกล่าว จึงไม่มีมาตรการรองรับที่ดีพอ

๔.๕ การเข้ามาบวชในระยะสั้นตามวัดต่าง ๆ ยังขาดกระบวนการฝึกฝนอบรมที่เหมาะสมเมื่อบวชเข้ามาแล้วไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนหรือฝึกฝนตามหลักธรรมวินัยอย่างจริงจัง ส่งผลให้เกิดผลเสียต่อองค์กรคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา

๔.๖ ภาวะด้อยการศึกษาคณะสงฆ์เอง ซึ่งเป็นสิ่งที่คฤคามาพระพุทธศาสนาทำให้ขาดหรือไม่มีผู้นำทางจิตวิญญาณ ออกมาทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เท่าทันยุคสมัย ในขณะที่ประชาคมโลกเรียกร้องต้องการผู้นำทางจิตวิญญาณที่รู้เท่าทันทั้งโลกฝ่ายธรรม และโลกฝ่ายคฤคาส์

๔.๗ ปัจจัยภายนอกที่คฤคามาพระพุทธศาสนา เช่น ลัทธินิยมต่างๆที่ไหลบ่าเข้ามาสู่ประเทศไทย ลัทธิประชาธิปไตยที่มาพร้อมกับเสรีภาพพื้นฐานทางศาสนา เสรีภาพพื้นฐานทางเพศ เหล่านี้ ถือได้ว่าเป็นภัยคุกคาม

๔.๘ สื่อมวลชนจำนวนมากได้ยึดพื้นที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปเป็นพื้นที่ในการเผยแพร่ในเชิงไม่สร้างสรรค์ ถูกใช้ไปเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ความมมงาย ซึ่งเป็นช่องทางในการกระตุ้นผู้คนให้มีกิเลสยั่วให้อยาก หลอกให้ซื้อ และหลอกให้บริโภค หากไม่พระสงฆ์ไม่รู้อเท่าทัน สื่อมวลชนก็กลายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่คุกคามความมั่นคงในพระพุทธศาสนาของสังคมไทยเสียเองจากสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์จังหวัดตรัง ที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงนำมาสู่การกำหนดแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง เพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วยให้การบริหารดำเนินงานเป็นไปด้วยดี เกิดประสิทธิภาพ ต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง

ลำดับ ที่	ข้อมูล	มหานิกาย	ธรรมยุต	รวม	หมายเหตุ
๑	จำนวนวัด	๑๖๙	-	๑๖๙	
	-วัดที่ได้รับวิสุงคามสีมา	๑๑๔	-	๑๑๔	
	-วัดที่ไม่ได้รับวิสุงคามสีมา	๕๕	-	๕๕	
๒	พระอารามหลวง	๒	-	๒	
๓	วัดร้าง	๖	-	๖	
๔	สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด	๒	-	๒	
๕	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	๑	-	๑	
๖	จำนวนพระภิกษุ สามเณร (รูป)				
	-พระภิกษุ	๑,๓๕๖	-	๑,๓๕๖	
	-สามเณร	๒๒๗	-	๒๒๗	
๗	ครูแผนกธรรม (รูป)	๒๑	-	๒๑	
๘	ครูแผนกบาลี (รูป)	๖	-	๖	
๙	พระจริยานิเทศก์ (รูป)	๑	-	๑	
๑๐	พระปริยัตินิเทศก์(รูป)	๒	-	๒	
๑๑	พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร(รูป)	๑๑	-	๑๑	
๑๒	พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ(รูป)	๓๑	-	๓๑	
๑๓	พระบัณฑิตเผยแผ่ (รูป)	-	-	-	
๑๔	พระวิปัสณาจารย์ (รูป)	-	-	-	

บทที่ ๓
แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา
จังหวัดตรัง ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์(Vision)

“พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน”

ในการกำหนดวิสัยทัศน์นั้น ได้อาศัยแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นต้นแบบในการกำหนดทิศทางการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

พุทธศาสน์มั่นคง (มั่นคง) เป็นการแสดงถึงความมั่นคงของพระพุทธศาสนา อันเป็น ๑ ใน ๓ สถาบันหลักของชาติ พุทธบริษัทมีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดีและมีอัตราที่เพิ่มขึ้นของผู้ศึกษาพระปริยัติธรรม มีศูนย์ข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาของโลก

ดำรงศีลธรรม (มั่งคั่ง) แสดงถึงพุทธบริษัทนำหลักธรรมไปใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม อาศัยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในการอยู่ร่วมกัน

นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน (ยั่งยืน) เป็นผลที่เกิดจากการศึกษาในหลักปริยัติ แล้วนำไปปฏิบัติจนเป็นปฏิเวธ คือผลลัพธ์ที่จะนำสังคมให้มีสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยเทียบอันดับความสันติสุขระดับประเทศ

พันธกิจ (Mission)

การจะทำให้วิสัยทัศน์บรรลุผลได้ ต้องดำเนินการตามพันธกิจ หรือภาระงานของคณะสงฆ์ ๖ ด้านคือ

- ๑) ด้านการปกครอง
- ๒) ด้านศาสนศึกษา
- ๓) ด้านศึกษาสงเคราะห์
- ๔) ด้านการเผยแผ่
- ๕) ด้านสาธารณูปการ
- ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์

ค่านิยม (Core Value)

“อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน”

แผนที่ยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา

เป้าประสงค์

ประชาชนเข้าใจในหลักธรรมและศรัทธาในพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์

๑. ปลุกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา
๒. เพิ่มศักยภาพทางปัญญา

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละการเพิ่มขึ้นขององค์กร/ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
๒. มวลรวมความสุขของประเทศที่เพิ่มขึ้น
๓. อันดับความสันติสุขของประเทศเพิ่มขึ้น
๔. ศูนย์ข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาของโลก
๕. ร้อยละของผู้สอบผ่านนักธรรม บาลี ธรรมศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน

เป้าประสงค์

มีกระบวนการบริหารจัดการที่ดี

กลยุทธ์

๑. ร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล
๒. พัฒนาระบบธรรมาภิบาล
๓. พัฒนาระบบสารสนเทศ ๔.๐
๔. พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น (เครือข่าย = องค์กรทางศาสนา สถานศึกษาหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน) ภาคละ ๑ เครือข่าย
๒. ร้อยละกระบวนการทำงานได้รับการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาล
๓. ร้อยละความสำเร็จของสารสนเทศพร้อมใช้งาน
๔. จำนวนนวัตกรรมการทำงานที่ทันสมัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ**เป้าประสงค์**

ศาสนทายาทมีความรู้ ความสามารถตามเกณฑ์การบริหารกิจการคณะสงฆ์

กลยุทธ์

๑. เพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล
๒. เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของศาสนบุคคลที่มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น
๒. ศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาพร้อมใช้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา**เป้าประสงค์**

๑. วัดมีการบริหารจัดการศาสนสมบัติที่ดี
๒. กิจการพระพุทธศาสนามีความมั่นคง

กลยุทธ์

๑. บริหารศาสนสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. จัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลศาสนสมบัติ
๒. ร้อยละของวัดที่พัฒนาเป็น “ธรรมอุทยาน”
๓. ร้อยละการคงอยู่ของกองทุนเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา บรรลุวัตถุประสงค์ตาม มส. กำหนด คณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.) ระดับภาค จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาสู่การปฏิบัติระดับภาค และระดับจังหวัด ซึ่งมีโครงการเชิงยุทธศาสตร์ จำนวน ๑๓ โครงการ ประกอบด้วย

- ๑) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
- ๒) โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕
- ๓) โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
- ๔) โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม
- ๕) โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
- ๖) โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมภิบาล
- ๗) โครงการพระพุทธศาสนา ๔.๐ (Smart Card) (ฐานข้อมูลศาสนบุคคล)
- ๘) โครงการส่งเสริมนวัตกรรมการศึกษาพระพุทธ
- ๙) โครงการพัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล
- ๑๐) โครงการพัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา
- ๑๑) โครงการบริหารจัดการศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน - บัญชี)
- ๑๒) โครงการวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม ๕ ส
- ๑๓) โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม

<p style="text-align: center;">แผนปฏิบัติการการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาปี ๒๕๖๑ ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔</p>					
<p style="text-align: center;">โครงการเชิงยุทธศาสตร์แผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา</p>					
ที่	โครงการ	งบประมาณ สนับสนุนจากภาครัฐ	งบประมาณ สนับสนุนจากคณะสงฆ์	หน่วยรับผิดชอบหลัก	หน่วยสนับสนุน
1	โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม	776,000	-	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ มส.	กองพุทธศาสนศึกษา
2	โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศิล 5	1,100,000	-	คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ มส.	กองเผยแผ่
3	โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์	636,000	-	คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ มส.	กองเผยแผ่
4	โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม	7,735,481	-	คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา มส.	กองพุทธศาสนศึกษา
5	โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย	456,000	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มส.	กองเผยแผ่
6	โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	252,000	-	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง มส.	สำนักงานเลขานุการกรม
7	โครงการพระพุทธศาสนา 4.0 Smart Card (ฐานข้อมูลศาสนบุคคล)	172,000	-	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง มส.	สำนักงานเลขานุการกรม
8	โครงการส่งเสริมนวัตกรรมการเชิงพุทธ	460,000	-	คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา มส.	กองเผยแผ่
9	โครงการพัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล	250,000	-	คณะกรรมการฝ่ายปกครอง มส.	กองกลาง
10	โครงการพัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้พระพุทธศาสนา	646,000	-	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ มส.	กองเผยแผ่
11	โครงการบริหารจัดการศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน-บัญชี)	486,000	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ มส.	กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ
12	โครงการวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส	486,000	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ มส.	กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ
13	โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม	1,416,000	-	คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มส.	กองพุทธศาสนสถาน
รวมงบประมาณ (บาท)		14,871,481	-	-	-
รวมงบประมาณแผนปฏิรูปประจำปี 2561 (บาท)		14,871,481			

เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 1	: สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา
กลยุทธ์ 1	: ปลุกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา
ตัวชี้วัด	: ร้อยละการเพิ่มขึ้นขององค์กร/ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนงานเสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา
โครงการ 1	: ขยายโอกาสทางการศึกษาผู้ลี้ภัย
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	1. เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่พุทธศาสนิกชน 2. เพื่อยกระดับกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับคนลี้ภัย 3. เพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการและส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์อย่างเป็นรูปธรรม

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	ถ่ายทอดแผนแม่บทสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด	แผนแม่บทการศึกษาสงเคราะห์ระดับจังหวัด					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
2	เพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการและส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์อย่างเป็นรูปธรรม (โรงเรียนการกุศล โรงเรียนวิถิปุทธ โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย ธรรมศึกษา บาลีศึกษา)	ได้รูปแบบวิธีการและส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ใหม่อย่างน้อย 1 รูปแบบ					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
	กิจกรรมส่งเสริมศาสนพิธีกรในโรงเรียน	๑ อำเภอ ๑ ศาสนพิธีกร						
	กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมในโรงเรียน	๑ ครั้งต่อเดือน						
	กิจกรรมพัฒนาผู้สอนธรรมศึกษาในโรงเรียน	๑ รุ่นต่อปี						
	กิจกรรมส่งเสริมธรรมะศึกษาในโรงเรียน							
	กิจกรรมส่งเสริมธรรมศึกษาคุณุทธิ์							
	กิจกรรมส่งเสริมบาลีศึกษา	๑ จังหวัด ๑ แห่ง						
	กิจกรรมโรงเรียนเพื่อผู้สูงอายุกับ อสม. / อบต.	ไตรมาสละ ๑ ครั้ง						
	กิจกรรมพุทธศาสนาวินอาทิตยสร้างอาชีพ	๑ อาชีพ ๑ จังหวัด						
3	ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์	คู่มือการบริหารจัดการโรงเรียนในจังหวัด					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
4	พัฒนาบุคลากรด้านศึกษาสงเคราะห์	ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
5	พัฒนา " โรงเรียนต้นแบบ "	โรงเรียนต้นแบบ 1 โรงเรียน					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
6	ระดมทุนและจัดตั้ง "กองทุนเพื่อการศึกษาสงเคราะห์"	" กองทุนเพื่อการศึกษาสงเคราะห์จังหวัด "					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
7	พัฒนารูปแบบ วิธีการ "มอบธรรม มอบทุน"	คู่มือการดำเนินงานกิจกรรม "มอบทุน มอบธรรม"					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
8	จัดกิจกรรม "มอบธรรม มอบทุน"	จำนวนผู้ได้รับโอกาสทางการศึกษาน่าสำเร็จการศึกษา					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	
9	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนศึกษา	

เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติที่ 1

ยุทธศาสตร์ 1

กลยุทธ์ 1

ตัวชี้วัด

แผนงานเชิงยุทธศาสตร์

โครงการ 2

ผู้รับผิดชอบหลัก

วัตถุประสงค์โครงการ

: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

: สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา

: ปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา

: มวลรวมความสุขของประเทศที่เพิ่มขึ้น

: แผนงานเสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา

: ยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล 5

: คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ของจังหวัด

1. เพื่อส่งเสริมความสามัคคี ปองดอง สมานฉันท์ของประชาชน

2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรมของประชาชน

3. เพื่อบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้เกิดสังคมสันติสุข

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบร่วม	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	จัดทำแผนยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของภาค จังหวัดและถ่ายทอดสู่พระสังฆาธิการในจังหวัด	จำนวนพระสังฆาธิการที่ได้รับการถ่ายทอดแผนฯ					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
2	ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมบูรณาการกับประเพณี วัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมสวดมนต์สร้างสุข กิจกรรมหมู่บ้านปลอดอบายมุข*** ลานวัด ลานธรรม ลานปัญญา กิจกรรมวันอัมมัสสวนะสามัคคี กิจกรรมส่งเสริมศีล 5 ด้วยการปฏิบัติธรรมสังฆจร	จำนวน หมู่บ้าน ชุมชน โรงเรียน หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน ที่เข้าร่วมกิจกรรม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพิ่มขึ้น 1 หมู่บ้าน 1 อำเภอ อย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง / อำเภอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
3	สรรหา พื้นที่ต้นแบบ " มีศีล มีธรรม มีสันติสุข "	พื้นที่ต้นแบบ "ชุมชนสันติสุข" ของจังหวัด					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
4	ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม ระดับ หมู่บ้าน ชุมชน โรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน	จำนวนครั้งการลงพื้นที่					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
5	จัดกิจกรรมยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล พื้นที่ต้นแบบ " ชุมชนสันติสุข "	มอบรางวัล "ชุมชนสันติสุข"จังหวัดละ 1 รางวัล					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
6	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานผลการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	

เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติที่ 1
ยุทธศาสตร์ 1
กลยุทธ์ 1
ตัวชี้วัด
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์
โครงการ 3
ผู้รับผิดชอบหลัก
วัตถุประสงค์โครงการ

: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
: สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา
: ปลุกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา
: อันดับความสันติสุขของประเทศเพิ่มขึ้น
: แผนงานเสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา
: วิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
: คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ของจังหวัด
1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมให้ได้เกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนด
2. เพื่อกำหนดเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
3. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้มวลรวมความสุขเพิ่มขึ้น

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบร่วม	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
2	ปรับปรุงและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	จำนวนสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
3	สื่อสาร "คู่มือการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน" ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน	จำนวนพระวิปัสสนาจารย์ที่ได้รับการถ่ายทอด					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
4	สร้างและส่งเสริมพระวิปัสสนาจารย์	จำนวนพระวิปัสสนาจารย์ที่เพิ่มขึ้นปีละ รูป					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
5	ส่งเสริมการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานแก่พระสงฆ์ สามเณร กิจกรรมการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของพระสังฆาธิการ กิจกรรมการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของพระนวกะ กิจกรรมปฐวาสนกรรม (เพิ่มขึ้น 10%) ของทุกปี	ร้อยละพระสงฆ์ที่ผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
6	ส่งเสริมการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานแก่คฤหัสถ์	จำนวนผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเพิ่มขึ้น					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	งบบนบสนุน
7	ประเมิน คัดเลือกและมอบรางวัลสำนักปฏิบัติธรรม/วัดที่ปฏิบัติธรรมทั้งที่ขึ้นทะเบียน และไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสำนักปฏิบัติธรรม ต้นแบบของจังหวัด	จำนวนสำนักปฏิบัติธรรมต้นแบบ					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	
8	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ / กองเผยแผ่	

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1

ยุทธศาสตร์ 1

กลยุทธ์ 2

ตัวชี้วัด

แผนงานเชิงยุทธ

โครงการ 4

ผู้รับผิดชอบหลัก

วัตถุประสงค์โครงการ

: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

: สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา

: เพิ่มศักยภาพทางปัญญา

: ร้อยละของผู้สอบผ่านนักรธรรม,บาลี / ร้อยละของผู้สอบผ่านธรรมศึกษา,บาลีศึกษา

: แผนงานเพิ่มศักยภาพทางปัญญา

: ยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม

: คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษาของจังหวัด

1. เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม

2. เพื่อบูรณาการกระบวนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

3. เพื่อสร้างศาสนทายาท สืบทอดพระพุทธศาสนา

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ระยะเวลา				ผู้รับผิดชอบร่วม	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	ถ่ายทอดแผนแม่บทการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม บาลี นักรธรรม สามัญ สุภากร ปฏิบัติ	แผนแม่บทการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	
2	บูรณาการการเรียนการสอน บาลี นักรธรรม สามัญ	การเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแบบบูรณาการ					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	
3	พัฒนากระบวนการบริหารจัดการด้านศาสนศึกษา	กระบวนการบริหารจัดการด้านศาสนศึกษาที่ได้รับการพัฒนา					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	
4	ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม กิจกรรมปรับปรุงรูปแบบการสอน ประโยค 1-2 - ป6.5 กิจกรรมแนวข้อสอบสำเร็จรูป กิจกรรมนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม	กระบวนการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมที่ได้รับการปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมที่ได้รับการปรับปรุง แนวข้อสอบบาลี นักรธรรม สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา และโรงเรียนที่เป็นไปตามมาตรฐาน					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ -	
5	พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีขีดความสามารถ ตามที่กำหนด	ร้อยละของบุคลากรที่มีขีดความสามารถตามกำหนด					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	
6	พัฒนาและปรับปรุง "สำนักเรียน/โรงเรียนต้นแบบปริยัติธรรม" ประจำจังหวัด	โรงเรียนต้นแบบอย่างน้อย 1 แห่ง					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	
7	จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรม กิจกรรมมอบทุนการศึกษาเพื่อสร้างศาสนทายาท กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพผู้สอน กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน กิจกรรมความรู้นอกห้องเรียน	ร้อยละการสอบผ่านบาลี นักรธรรม 1 ตำบล 1 ศาสนทายาท อัตราการเพิ่มขึ้นของคะแนนการทำสอบ จำนวนผู้สอนที่ผ่านการพัฒนา จำนวนทุนนักเรียนดีเด่นต่อนักเรียนทั้งหมด จำนวนครั้งของการเรียนรู้นอกสถานที่					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	
8	ประเมิน การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมทุกระดับ	ผลการประเมินการศึกษาพระปริยัติธรรมทุกระดับ					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	
9	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษา/ กองพุทธศาสนศึกษา	

คอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 2	: ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน
กลยุทธ์ 3	: ร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล
ตัวชี้วัด	: จำนวนเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น (เครือข่าย=องค์กรทางศาสนา สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน)
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนงานส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย (บวร)
โครงการ 5	: ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	1. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายทางพระพุทธศาสนา 2. เพื่อบูรณาการความร่วมมือภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภายในภายนอก 3. เพื่อพัฒนาความร่วมมือให้มั่นคง ต่อเนื่อง ยั่งยืน

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	งบประมาณ ปี 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	จัดทำระบบภาคีเครือข่ายทางพระพุทธศาสนาของจังหวัด	ระบบภาคีเครือข่ายทางพระพุทธศาสนาของจังหวัด					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ / กองเผยแพร่	
2	จัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กร คณะสงฆ์และหน่วยงานภายนอก กิจกรรมฉาบปัดกิจสงเคราะห์คณะสงฆ์ภาค 2 (แนวทางการร่วม บางไทร) กิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศาสนา	จำนวนกิจกรรมความร่วมมือ วัดต้นสังกัดได้รับช่วยเหลือเบื้องต้นภายใน 3 วัน ปีละ 3 ครั้ง					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ / กองเผยแพร่	
3	กิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน องค์กรคณะสงฆ์	จำนวนองค์ความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ / กองเผยแพร่	
4	กิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย ทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอก	จำนวนครั้งของการจัดงานวิชาการร่วมกับหน่วยงานภายนอก					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ / กองเผยแพร่	
5	กิจกรรมเรียนรู้ชุมชน (บ ว ร)	จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรมเรียนรู้ชุมชน (บ ว ร)						
7	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ / กองเผยแพร่	

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 2	: ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน
กลยุทธ์ 4	: พัฒนาระบบธรรมาภิบาล
ตัวชี้วัด	: ร้อยละกระบวนการทำงานได้รับการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาล
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนงานพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
โครงการ 6	: พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายปกครองของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อพัฒนารูปแบบและกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 2. เพื่อสร้างมาตรฐานการดำเนินงานด้านกิจการพระพุทธศาสนาให้เป็นเอกภาพ เพื่อจัดทำคู่มือการทำงานให้พระสงฆ์ทุกระดับ 3. เพื่อจัดทำคู่มือการทำงานเป็นแนวทางปฏิบัติของคณะสงฆ์ทุกระดับ

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	กำหนดแนวทางการพัฒนาการทำงานของคณะสงฆ์ในจังหวัดตามหลักธรรมาภิบาล	แนวทางการทำงานร่วมกันของคณะสงฆ์ในจังหวัด					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	
2	ถ่ายทอด คู่มือกระบวนการทำงานของพระสังฆาธิการ	จำนวนพระสังฆาธิการที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน						
3	กำกับ ติดตาม กระบวนการทำงานของคณะสงฆ์ในจังหวัด	จำนวนครั้งการลงพื้นที่ติดตาม						
6	ประเมินผลการปฏิบัติงาน	รายงานความพึงพอใจการใช้คู่มือกระบวนการทำงาน					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	
7	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 2	: ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน
กลยุทธ์ 5	: พัฒนาระบบสารสนเทศ 4.0
ตัวชี้วัด	: ร้อยละความสำเร็จของสารสนเทศพร้อมใช้งาน
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
โครงการ 7	: พระพุทธศาสนา 4.0 Smart Card (ฐานข้อมูลศาสนบุคคล)
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายปกครองของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	1. เพื่อรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ ฐานข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ 2. เพื่อจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการให้ทันสมัย 3. เพื่อให้ระบบสารสนเทศพร้อมใช้ ได้ทุกที่ ทุกเวลา

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	ถ่ายทอดแผนแม่บทสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด	แผนแม่บทระบบฐานข้อมูลศาสนบุคคลเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	
2	จัดทำฐานข้อมูลศาสนบุคคลของจังหวัด	ฐานข้อมูลศาสนบุคคลพร้อมใช้					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	
3	บูรณาการฐานข้อมูลเข้าสู่ระบบ Smart Card	Smart Card พร้อมใช้					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	
4	สนับสนุนการทำบัตรประชาชนของพระ เณร	พระ เณร มีบัตรประชาชนครบถ้วน					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	
5	จัดฐานข้อมูลให้ทันสมัย พร้อมใช้	ฐานข้อมูลศาสนบุคคลพร้อมใช้					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	
9	ติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ	รายงานความก้าวหน้าของระบบสารสนเทศ 4.0					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / สำนักงานเลขานุการกรม	

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 2	: ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน
กลยุทธ์ 6	: พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมให้ทันสมัย
ตัวชี้วัด	: จำนวนนวัตกรรมการทำงานที่ทันสมัย
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนงานส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
โครงการ 8	: ส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายศาสนาของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	1. เพื่อยกระดับกระบวนการทำงานกิจการพระพุทธศาสนาให้ทันสมัย 2. เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานกิจการพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง 3. เพื่อใช้นวัตกรรมกับการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	ถ่ายทอดแผนแม่บทสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด	ร้อยละกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการถ่ายทอด					คณะกรรมการฝ่ายศาสนาศึกษา / กองเผยแพร่	
2	จัดอบรมให้ความรู้ แก่พระสังฆาธิการ และศาสนบุคคลทราบแนวทางการสร้างนวัตกรรมเชิงพุทธในทุกกิจการพระพุทธศาสนา	ร้อยละของพระสังฆาธิการ และศาสนบุคคลที่รับทราบ "นวัตกรรมเชิงพุทธ"					คณะกรรมการฝ่ายศาสนาศึกษา / กองเผยแพร่	
3	สนับสนุนการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานในทุกด้าน	จำนวนกระบวนการทำงานกิจการพระพุทธศาสนาที่มีการพัฒนา					คณะกรรมการฝ่ายศาสนาศึกษา / กองเผยแพร่	
4	จัดประกวดและมอบรางวัลนวัตกรรมเชิงพุทธ	จำนวนนวัตกรรมการทำงานทั้ง 6 ด้านของกิจการพระพุทธศาสนา					คณะกรรมการฝ่ายศาสนาศึกษา / กองเผยแพร่	
5	นำนวัตกรรมเชิงพุทธที่ได้รับรางวัลมาเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้	จำนวนครั้งที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					คณะกรรมการฝ่ายศาสนาศึกษา / กองเผยแพร่	
6	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายศาสนาศึกษา / กองเผยแพร่	

- ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1 : เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
 ยุทธศาสตร์ 3 : พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ
 กลยุทธ์ 7 : เพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล
 ตัวชี้วัด : ร้อยละของศาสนบุคคลที่มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น
 แผนงานเชิงยุทธศาสตร์ : แผนงานเพิ่มศักยภาพศาสนบุคคล
 โครงการ 9 : พัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายปกครองของจังหวัด
 วัตถุประสงค์โครงการ :
 1. เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาศาสนบุคคล
 2. เพื่อพัฒนาศาสนบุคคลให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น
 3. เพื่อให้การบริหารจัดการศาสนบุคคลมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	ถ่ายทอดแผนแม่บทสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด	ร้อยละกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการถ่ายทอด					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / กอกลาง	
2	พัฒนาขีดความสามารถของพระสังฆาธิการ และศาสนบุคคลตามหลักสูตรที่กำหนด -กิจกรรมประชุมสังฆจรประจำเดือน -กิจกรรมการตรวจการคณะสงฆ์ -กิจกรรมเพิ่มศักยภาพพระสังฆาธิการใหม่	ร้อยละของพระสังฆาธิการ และศาสนบุคคลที่ได้รับการพัฒนาความก้าวหน้าของการพัฒนาพระสังฆาธิการและศาสนบุคคลอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง จำนวนพระสังฆาธิการใหม่ที่ผ่านการอบรม					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / กอกลาง	
3	ประเมินขีดความสามารถของพระสังฆาธิการและศาสนบุคคล	ร้อยละของพระสังฆาธิการ และศาสนบุคคลที่มีขีดความสามารถตามกำหนด					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / กอกลาง	
4	รายงานผลการพัฒนาขีดความสามารถของพระสังฆาธิการและศาสนบุคคล	รายงานผลการพัฒนาพระสังฆาธิการ และศาสนบุคคล					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / กอกลาง	
5	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายปกครอง / กอกลาง	

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 3	: พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ
กลยุทธ์ 8	: เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา
ตัวชี้วัด	: ศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาพร้อมใช้
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก
โครงการ 10	: พัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้พระพุทธศาสนา
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	1. เพื่อรวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา 2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้สามารถเข้าถึงและนำไปใช้ได้ 3. เพื่อสร้างศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	กำหนดขอบข่ายองค์ความรู้ที่สำคัญในทุกด้านของกิจการพระพุทธศาสนาของจังหวัด	รายชื่อองค์ความรู้ที่สำคัญในทุกด้านของกิจการพระพุทธศาสนา จังหวัดละ 3 เรื่อง/ปี					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	
2	จัดทำแผนการจัดการองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา	แผนการจัดการองค์ความรู้ระยะสั้น ระยะยาว					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	
3	ให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ ระดับ ภาค 9	ร้อยละพระสงฆ์ที่ผ่านการอบรม					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	
4	จัดกิจกรรมค้นหาองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาในแต่ละด้าน	องค์ความรู้ที่สำคัญของทุกด้าน					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	
5	สื่อสารองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเผยแพร่สู่สาธารณะ	จำนวนครั้งในการสื่อสาร					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	
6	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 4	: มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา
กลยุทธ์ 9	: บริหารศาสนสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
ตัวชี้วัด (Outcome)	: ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลศาสนสมบัติ
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนงานบริหารจัดการศาสนสมบัติ
โครงการ 11	: บริหารจัดการศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน-บัญชี)
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	1. เพื่อรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลศาสนสมบัติ 2. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศาสนสมบัติให้มีประสิทธิภาพ 3. เพื่อให้การบริหารจัดการศาสนสมบัติมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลศาสนสมบัติให้เป็นปัจจุบัน	ฐานข้อมูลศาสนสมบัติ					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	
2	จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระบบบัญชีและระบบบริหารศาสนสมบัติการใช้งานแก่พระสังฆาธิการ และศาสนบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	ร้อยละพระสังฆาธิการและศาสนบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ผ่านการอบรม					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	
3	จัดทำระบบบัญชีและระบบบริหารศาสนสมบัติให้เป็นปัจจุบัน	ข้อมูลระบบบัญชีและระบบบริหารศาสนสมบัติที่เป็นปัจจุบัน						
4	จัดทำรายงานศาสนสมบัตินำเสนอเจ้าคณะผู้ปกครองที่เกี่ยวข้อง	รายงานข้อมูลศาสนสมบัติ					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	
5	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	

ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1	: เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ 4	: มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา
กลยุทธ์ 9	: บริหารศาสนสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
ตัวชี้วัด (Outcome)	: ร้อยละของวัดที่พัฒนาเป็น "ธรรมอุทยาน"
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์	: แผนงานบริหารศาสนสมบัติ
โครงการ 12	: วัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส
ผู้รับผิดชอบหลัก	: คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของจังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ	1. เพื่อจัดระบบ วางระเบียบวัดให้เป็นพื้นที่สัปปายะสำหรับพุทธศาสนิกชน 2. เพื่อบำรุง รักษาศาสนสมบัติให้เป็นรมณีสถาน 3. เพื่อให้มีพื้นที่พร้อมใช้สำหรับการปฏิบัติธรรม

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	ถ่ายทอดคู่มือ วัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส สู่การปฏิบัติ	ร้อยละกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการถ่ายทอด					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	
2	สื่อสารแนวทางการดำเนินโครงการวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละของผู้ที่ผ่านการอบรมตามเป้าหมาย					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	
3	ดำเนินกิจกรรม วัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส กิจกรรมปรับภูมิทัศน์วัดสะอาด กิจกรรมเสริมสร้างสุขลักษณะในวัด กิจกรรมวัดส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมจิตอาสาพระราชารักษาวัด	พื้นที่วัดปลอดภัย ห้องน้ำ ห้องครัว ศาลา พร้อมใช้ พื้นที่พร้อมใช้และประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วม						
3	คัดเลือกพื้นที่ วัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส	จำนวนวัดที่ผ่านการประเมิน					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	
4	ประกวดต้นแบบ วัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส	จำนวน วัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส ต้นแบบ					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	
5	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ / กองพุทธศาสนสถาน / ศาสนสมบัติ	

- ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่ 1 : เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
 ยุทธศาสตร์ 4 : มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา
 กลยุทธ์ 10 : จัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา
 ตัวชี้วัด : ร้อยละอัตราการคงอยู่ของกองทุนเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา
 แผนงานเชิงยุทธศาสตร์ : แผนงานพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม
 โครงการ 13 : สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของจังหวัด
 วัตถุประสงค์โครงการ :
 1. เพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการ และแนวทางสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม
 2. เพื่อพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ให้เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ
 3. เพื่อจัดตั้งและบริหารกองทุนด้านสาธารณสงเคราะห์

ลำดับ	กิจกรรม / การดำเนินงาน	ผลผลิต (output)	ปีงบประมาณ 2561				ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3	ไตรมาส4		
1	กำหนดรูปแบบ วิธีการ และแนวทางสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมตามรูปแบบคู่มือระบบงานสาธารณสงเคราะห์ของ มส.	รูปแบบ วิธีการ และแนวทางสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
2	สื่อสารแนวทางการทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์ให้พระสังฆาธิการและศาสนบุคคล	ร้อยละพระสังฆาธิการและศาสนบุคคล ที่ได้รับการสื่อสาร					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
3	จัดตั้งศูนย์สาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัด	ศูนย์สาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัด 1 แห่ง					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
4	ดำเนินกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ -กิจกรรมมอบเครื่องอุปโภคและบริโภคให้แก่ผู้ป่วยและคนชรา -กิจกรรมสงเคราะห์พระสงฆ์อาพาธ -กิจกรรมเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง -กิจกรรมสนับสนุนการสาธารณสุขจังหวัด -กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะวิกฤต						คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
5	คัดเลือกผู้มีผลงานด้านสาธารณสงเคราะห์ดีเด่น	จำนวนพระที่มีผลงานสาธารณสงเคราะห์ดีเด่น					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
6	สื่อสารองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสงเคราะห์	องค์ความรู้จากผู้ที่มีผลงานดีเด่น					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
7	จัดตั้งกองทุนด้านสาธารณสงเคราะห์ จังหวัด	มีกองทุนด้านสาธารณสงเคราะห์ ของจังหวัด					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
8	สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ระดมทุนเพื่อสมทบกองทุนด้านสาธารณสงเคราะห์	ร้อยละของกองทุนที่เพิ่มขึ้น					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	
9	ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานกิจกรรม					คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ / กองพุทธศาสนสถาน	